

IS IT POSSIBLE TO PAY TAXES VOLUNTARILY?

Abdumutaliyeva Feruza,

Student of Tashkent state university of law,

abdumutaliyevaferuza@gmail.com

Annotation.

This article analyzes the social taxes in the Tax Code of the Republic of Uzbekistan, in which case they can be paid voluntarily, and the order of the payment.

Keywords: tax law, voluntary tax, Tax Code of the Republic of Uzbekistan, citizens, legal entity, the presidential decree, pension, work experience

O'zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi 16-moddasiga muvofiq: "Soliq deganda Soliq Kodeksida belgilangan, O'zbekiston Respublikasining Davlat budgetiga yoki davlat maqsadli jamg'armasiga to'lanadigan **majburiy** beg'araz to'lov tushuniladi." Xo'sh, Soliq kodeksida ham soliqlarning majburiyligi qat'iy belgilab o'tilgan bo'lsa, ularni ixtiyoriy to'lash mumkinmi? Keling, ushbu maqolada shu haqida gaplashamiz.

O'zbekiston Respublikasining 2019 yil 30 dekabrda "O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksiga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi O'RQ-599-sonli Qonunining 4-moddasi 3-qismiga asosan yagona ijtimoiy to'lov o'rniga 2020 yil 1 yanvardan boshlab, ijtimoiy soliq kiritildi. Ushbu soliqning to'lovchilari etib O'zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari, O'zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi O'zbekiston Respublikasi norezidentlari bo'lgan yuridik shaxslar, chet el yuridik shaxslarining vakolatxonalari va filiallari hamda jismoniy shaxslarning ayrim toifalari belgilangan.

Ahamiyatli jihati shundaki, ayrim jismoniy shaxslar mazkur soliq turini ixtiyoriy ravishda to'laydi. Keling, sizga batafsil tushuntiraman. Soliq kodeksining 408-moddasiga muvofiq: yakka tartibdagi tadbirkorlar, yakka tartibdagi tadbirkorlar bilan mehnat munosabatida bo'lgan jismoniy shaxslar hamda oilaviy tadbirkorlik bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar, "Hunarmand" uyushmasining a'zosi bo'lgan hunarmandchilik faoliyati subyektlari, "Usta-shogird" maktablari o'quvchilari hamda dehqon xo'jaliklari mazkur soliqning majburiy to'lovchisi hisoblanuvchi jismoniy shaxslardir. Xo'sh, unda kimlar ixtiyoriy to'lash huquqiga ega va mazkur soliq turidan nima foyda?

Soliq kodeksining 408-moddasi 2-qismiga muvofiq:

1) Mehnat staji hisoblanishi uchun o'zini o'zi band qilgan shaxslar,

2) mehnat shartnomasi asosida chet elda ishlayotgan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari, 3) O‘zbekiston Respublikasi davlat organlari va boshqa tashkilotlar tomonidan chet davlatlarda tashkil etilgan (ochilgan) savdo uylarida, vakolatxonalarda (shu jumladan yuridik shaxs tashkil etmasdan), tashkilotlarda ishlayotgan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari

3) ishlayotgan eri (xotini) uchun soliq to‘lovini amalga oshiruvchi ishlayotgan fuqarolar tomonidan

yiliga bazaviy hisoblash miqdorining kamida bir baravari miqdorida (hozirgi kunda 300 ming so‘m) ixtiyoriy tartibda to‘lanadi.

Demak, siz mazkur soliq turini to‘lash orqali uy bekasi yoki chet elda mehnat migranti bo‘lsangiz ham, sizga mehnat staji hisoblanib boriladi. Mehnat stajiga ega bo‘lish orqali esa belgilangan yoshga yetkaningizda yoshga doir pensiya olish huquqini qo‘lga kiritasiz.

Buning uchun siz ijtimoiy soliq to‘lovchi sifatida soliq organi tomonidan ro‘yxatdan o‘tishingiz va yilda 1 marta BHM 1 baravari (hozirgi kunda 300 ming) miqdorida soliq to‘lashingiz talab etiladi. Shuningdek, VMQ-806-son qarorga muvofiq, o‘zini-o‘zi band qilgan shaxslar mehnat daromadi olishga yo‘naltirilgan, jismoniy va yuridik shaxslarga xizmatlar ko‘rsatish, ishlarni bajarish bo‘yicha shaxsiy mehnati bilan ishtirok etishga asoslangan faoliyatni mustaqil amalga oshiradigan, yakka tartibdagi tadbirkorlar sifatida ro‘yxatga olinmagan, mehnat staji hisobga olinishi va rag‘batlantiruvchi imtiyozlardan foydalanish huquqi bilan davlat soliq xizmati organlarida ro‘yxatdan o‘tkazilgan jismoniy shaxslardir boshqacha qilib aytganda o‘z ishini o‘zi topib, uni o‘zi bajarish orqali daromad ko‘radigan jismoniy shaxslar o‘z-o‘zini band qilgan jismoniy shaxslar hisoblanib, qanday faoliyat turlari bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslar o‘z-o‘zini band qilgan jismoniy shaxslar hisoblanishini PQ-4742-son Prezident Qarori ilovasida keltirib o‘tilgan ro‘yxat orqali bilib olishingiz mumkin. Mazkur toifaga kiruvchi shaxslar tomonidan ham VMQ-806-son Vazirlar Mahkamasi qaroriga muvofiq, mehnat staji hisoblanishi uchun belgilangan miqdorda ijtimoiy soliq to‘lanadi va mazkur summa to‘lig‘icha O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasiga yo‘naltiriladi va undan kelib chiqqan holda yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun belgilangan tartibda pensiya hisoblash uchun daromad hajmi aniqlanadi.

O‘zini o‘zi band qilgan shaxsni davlat soliq xizmati organlarida ro‘yxatdan o‘tkazish tartibi esa O‘zini o‘zi band qilgan shaxs maxsus mobil ilova yoki soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti orqali yoxud davlat soliq xizmati organiga kelgan holda ro‘yxatdan o‘tishi tarzida amalga oshiriladi.